

Senja tingrett - TSENJ-2013-142681

Instans	Senja tingrett - Dom
Dato	2013-10-25
Publisert	TSENJ-2013-142681
Stikkord	Strafferett. Tvangsgifte. Mishandling. Frifinnelse. Straffeloven (1902) § 222 første ledd 1. straffalternativ, straffeloven (1902) § 219 første ledd.
Sammendrag	Ektepar ble frifunnet for tiltalen om å ha tvunget sin datter til å gifte seg med sin fetter og for vold og trusler. Datteren hadde trukket sine politiforklaringer og også forklart hvorfor hun ikke hadde forklart seg sannferdig. Påtalemyndigheten var ifølge retten ikke i stand til å bevise ut over enhver rimelig tvil om at de to tiltalte var skyldige. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Senja tingrett TSENJ-2013-142681 (13-142681MED-SENJ).
Parter	Den offentlige påtalemyndighet (politiadvokat Hanne Simonsen) mot A (advokat Olav Eriksen) og B (advokat Ken Olav Warth).
Forfatter	Sorenskriver Frank Kjetil Olsen. Meddommere: Kjetil Aasen, Hilde Therese Bjerke Wikeland.

A, er født 0.0.1966 og har adresse [Adresse], 0000 Oslo. Han er for tiden uten arbeid og mottar om lag kr 4.700,- pr måned i bostøtte. A er gift og har forsørgelsesbyrde for fire barn under 18 år. A er tidligere bøtelagt.

B, er født 0.0.1965 og har adresse [Adresse], 0000 Oslo. Hun er for tiden arbeidssøker og har søkt om dagpenger. B er gift og har forsørgelsesbyrde for fire barn under 18 år.

Ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Troms og Finnmark ved Torstein Hevnskjel den 22. august 2013 er de satt under tiltale ved Senja tingrett for overtredelse av

I. **Straffeloven § 222 første ledd første straffalternativ-**

for ved rettsstridig atferd eller ved å true med slik å ha tvunget noen til å gjøre, tåle eller unnlate noe, eller medvirket til dette.

Grunnlag:

Forut for 4. juli 2010 på X i Y og/eller andre steder, presset de sin datter, C, til å gifte seg med sin fetter D, bosatt i Afghanistan, ved å anføre overfor henne at dersom hun ikke giftet seg med han, ville familien miste æren sin og/eller at alle allerede visste at hun skulle gifte seg, og at hun derfor måtte gjennomføre dette, til tross for at hun klart ga uttrykk overfor dem at dette var noe hun ikke ønsket. Ekteskap med D ble inngått i Afghanistan den 0.0.2010.

I tiden etter ekteskapsinngåelsen og fram til sommeren 2013 truet de henne flere ganger med at de ville drepe henne eller ta livet av seg selv dersom hun skilte seg fra D og/eller dersom hun forlot familien, samt at de gjentatte ganger slo henne dersom hun ga uttrykk for at hun ikke ønsket å snakke med D eller hennes onkel over telefon. Således tvang de henne til å fortsette ekteskapet med D, opprettholde kontakten med ham over telefon og til å arbeide overfor norske utlendingsmyndigheter for at D skulle få familiegjenforening med henne i Norge.

II. **Straffeloven § 219 første ledd-**

for grovt eller gjentatt å ha mishandlet, ved å ha truet, tvunget, begrenset bevegelsesfriheten til, øvet vold mot eller på annen måte ha krenket sin slektning i rett nedstigende linje eller noen i sin husstand eller noen i sin omsorg, eller medvirket til dette.

Grunnlag:

I perioden fra vår/sommer 2010 til sommeren 2013 på X i Y og/eller andre steder, forholdt de seg som beskrevet under post I overfor sin datter C.

Hovedforhandling ble holdt 14, 15, 16, 17 og 18 oktober 2013. De to tiltalte møtte og erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningens post I og post II. Retten mottok forklaring fra 12 vitner, fikk avspilt et begrenset utdrag av tre dommeravhør. Det ble for øvrig foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken. Aktor frafalt tiltalebeslutningens post II. Møtende aktor la deretter ned påstand om at begge de to tiltalte måtte domfelles for én overtredelse av straffeloven § 222, første ledd, første straffalternativ til en straff av fengsel i to år og seks måneder, hvorav seks måneder gjøres betinget med en prøvetid på to år. Det gjøres et fradrag på 4 dager for utholdt varetekt.

På vegne av tiltalte A la advokat Olav Eriksen prinsipalt ned påstand om frifinnelse, subsidiært at han må bli å anses på mildeste måte.

På vegne av tiltalte B la advokat Ken Olav Warth prinsipalt ned påstand om frifinnelse, subsidiært at hun må bli å anses på mildeste måte.

Bistandsadvokat la etter ønske fra fornærmede ikke ned påstand om erstatning.

Rettsens vurdering:

På bakgrunn av de to tiltaltes forklaringer, fornærmedes forklaring, vitneforklaringene og de øvrige fremlagte bevis i saken, finner retten å kunne legge til grunn følgende faktum

Tiltalte A var først 2 år i Danmark før han i 2003 kom til Norge. Tiltalte B, fornærmede og resten av familien kom til Norge i 2007. Fornærmede var da 16 år. Familien kom først til Oslo men flyttet raskt til X. De to tiltalte har forklart at de på grunn av språkproblemer ikke er spesielt godt integrert i Norge. Fornærmede har forklart at

hun opprinnelig er fra Afghanistan men at hun har bodd størsteparten av livet sitt i Pakistan. Den 0.0.10 giftet fornærmede seg i Afghanistan med sin fetter D. Samme dag giftet fornærmedes bror, E, giftet seg med sin kusine. Da fornærmede kom tilbake til Norge etter bryllupet, oppdaget hun at hun var gravid. Fornærmede kontaktet derfor lege den 19.08.10 og det ble da fastslått at hun var gravid. Av legejournalen fremgår det følgende:

«Giftet seg 0.0.null. Når manen hennes er i Afghanistan og hun gjør det slutt med ham.»

Den 01.09.10 gjennomførte fornærmede en medikamentell abort ved Universitetssykehuset i Nord Norge. Begge de to tiltalte ga sitt samtykke til at fornærmede kunne ta abort. Tiltalte B dro også sammen med fornærmede til sykehuset. Fornærmedes ektemann og hans familie, ble imidlertid ikke gjort kjent med at fornærmede hadde tatt abort.

Fornærmede har ved flere anledninger fremmet søknad til UDI om familiegjeningforening med sin ektemann. Ved UDI's vedtak av 19.01.11 fikk fornærmede avslag på søknad om oppholdstillatelse og familiegjeningforening med sin ektemann. Ved UDI's vedtak av 12.04.12 fikk fornærmede på nytt avslag på søknad om oppholdstillatelse og familiegjeningforening med sin ektemann. Dette vedtaket ble påklaget av fornærmede.

I vedtak av 12.12.12 opprettholdt UNE avslaget i UDI's vedtak av 12.04.12. Den 01.07.13 flyttet familien fra X og tilbake til Oslo.

Tiltalebeslutningens post I:

Aktor har i sin prosedyre lagt til grunn at denne saken i all vesentlighet dreier seg om hvilket faktum retten skal legges til grunn. Når retten har bestemt seg for dette, vil jussen ikke skape noen problemer. Dette er retten enig i.

Retten har i denne saken fått seg forelagt to ulike versjoner av faktum, heretter betegnet som den opprinnelige versjonen og den alternative versjonen. Den opprinnelige versjonen fremgår av det vitnet F og fornærmede har forklart i politiavhør i tidsrommet september til oktober 2012. Vitnet F er selv asylsøker. Han har fått endelig avslag på sin asylsøknad, men har påanket denne. Fornærmede og F har forklart til politiet, at fornærmede skal ha blitt tvunget av foreldrene til å inngå et ekteskap med sin fetter D.

Foreldrene presset fornærmede ved å si at dersom hun ikke giftet seg, så ville familien miste sin ære. Til politiet har fornærmede forklart at hun dro til Afghanistan og giftet seg mot sin vilje. Hun følte ikke at hun hadde noe valg, siden alle visste om at hun skulle gifte seg. For henne var det dermed bare var å gjennomføre det. Fornærmede har videre forklart at hun i den perioden også var redd for å lage problemer for familien. Hun tenkte at hun skulle prate med bestemoren når hun kom til Afghanistan for å få hjelp. Bestemoren sa imidlertid at det allerede var bestemt at hun skulle gifte seg og kunne ikke hjelpe henne.

På bryllupsdagen ble fornærmede dårlig og fikk noen tabletter som gjorde at hun ble så slapp at hun sovnet. Hun våknet først neste dag sammen med D og skjønnte da at noe hadde skjedd siden hun blødde og hadde vondt i underlivet. Fornærmede har videre forklart til politiet, at i hennes kultur er det slik at når en mann har hatt sex med sin kone, så er hun hans for alltid. Da kan ingen annen mann røre henne. Fornærmede har ikke fortalt D eller hans familie at hun ble gravid.

Til politiet har fornærmede forklart at jenter kan bli drept i Pakistan, dersom de nekter å gifte seg eller forlater familien. Fornærmede har videre forklart til politiet at hun vet at faren ikke ville ha drept henne i Norge, siden dette strider mot Norsk lov. Hadde hun derimot vært i Afghanistan eller Pakistan, så ville hun ha blitt drept.

F og fornærmede har videre forklart til politiet, at foreldrene, etter ekteskapsinngåelsen, også truet med å drepe fornærmede eller ta sine egne liv, dersom fornærmede skilte seg fra D. Av politiforklaringene fremgår det videre at fornærmede også skal ha vært utsatt for omfattende fysisk vold fra begge foreldrene. Til politiet har fornærmede forklart at hun ikke ønsker å snakke med ektemannen eller hans familie, men hennes foreldre tvang henne til dette. De maste også om at hun må kontakte UDI slik at ektemannen kan komme til Norge. Fornærmede har også forklart at foreldrene slår henne mange ganger i uka og noen ganger flere ganger om dagen.

Til politiet har fornærmede også forklart at hun ikke tør å fortelle foreldrene om F. Hun tør heller ikke tenke på hva som vil skje dersom foreldrene finner ut at hun har en kjæreste. I Afghanistan ville de begge ha blitt drept. Dersom retten legger til grunn det fornærmede og F har forklart til politiet, fremstår det som klart at de to tiltalte må bli å domfelle for overtredelse av straffeloven § 222, første ledd, første straffalternativ.

Da foreldrene ble pågrepet, trakk fornærmede sine tidligere politiforklaringer. Under hovedforhandlingen trakk også vitnet F sine tidligere politiforklaringer. Begge de to har under hovedforhandlingen gitt en alternativ versjon av hvorfor de forklarte seg usant i politiavhørene. I retten forklarte fornærmede at det ikke var noen som hadde tvunget henne til å gifte seg, men at hun gjorde dette frivillig. Fornærmede forklarte videre at foreldrene heller ikke har truet henne eller slått henne. I følge fornærmede var det F som hadde kommet opp med historien om tvangsekteskap. Dette gjorde F for at fornærmede raskere skulle kunne bli skilt og deretter gifte seg med ham.

Fornærmede har forklart at F presset henne til å bekrefte hans historie om tvangsekteskap. Dette gjorde han blant annet ved å true med å ta sitt eget liv. I retten har F bekreftet at det var han som hadde kommet opp med historien om tvangsekteskap. Han bekreftet også at fornærmede hadde betenkeligheter rundt dette, men han presset henne til å bekrefte det han forklarte til politiet. F forklarte også at han skjønnte at han måtte skaffe vitner, dersom politiet skulle tro på det han forklarte til politiet. Han fortalte derfor til lærerne på skolen at fornærmede var blitt tvunget til å gifte seg. Dersom retten legger til grunn den alternative versjonen, er det på det rene at begge de to tiltalte må bli å frifinne for overtredelse av tiltalebeslutningens post I.

Det retten således må ta stilling til er hvorvidt det er bevist ut over enhver rimelig tvil at de to tiltalte har tvunget fornærmede til å inngå et tvangsekteskap. Dersom det foreligger uklarhet vedrørende faktum, følger det av bevisreglene i strafferetten at retten må bygge på det faktum som er gunstigst for de to tiltalte.

Dette innebærer at dersom retten ikke finner å kunne utelukke at den alternative versjonen kan medføre riktighet, så må retten frifinne de to tiltalte. Retten må i den forbindelse foreta en bevismessig etterprøving av de to versjonene.

Innledningsvis finner retten grunn til å klargjøre nærmere hva som må til for at det foreligger straffbar overtredelse av straffeloven § 222, første ledd, første straffalternativ. Av bestemmelsens ordlyd fremgår det følgende:

«Med bøter eller fengsel inntil 3 år straffes den, som ved rettstridig atferd eller ved å true med sådan tvinger nogen til å gjøre, tåle, eller undlate noget, eller som medvirker hertil.»

I straffeloven § 222, annet ledd har vi en spesialregel som direkte retter seg mot tvangsekteskap. Påtalemyndigheten har imidlertid valgt å ta ut tiltale etter bestemmelsens første ledd som også kommer til anvendelse ved tvangsekteskap. Bakgrunnen for dette er at det er et vilkår for å anvende annet ledd, at ekteskapet formelt er inngått og gyldig i hjemlandet. I denne saken er det intet som tyder på at ekteskapet ikke er gyldig, men politiet har valgt og ikke kontakte myndighetene i Afghanistan for å få verifisert ekteskapets gyldighet. Selve den rettslige vurderingen av hvorvidt ekteskapet er inngått ved tvang, er imidlertid den samme etter første og annet ledd.

I forarbeidene til bestemmelsen gjøres det en sontringen mellom arrangerte ekteskap, som også er lovlig i Norge, og straffbare tvangsekteskap. Tvangsekteskap er dermed noe annet enn arrangerte ekteskap. I forarbeidene uttaler justiskomiteen at begrepet arrangerte ekteskap henspeler på

«at familien deltar aktivt for å finne eller foreslå kandidater til ektemake. Avgjørende for spørsmålet om det foreligger tvang, blir om forslaget til ektemake reelt gir den unge en mulighet til å takke nei.» se Innst.O.nr.106 (2002-2003) kap 3.1 på side 3.

I Ot.prp.nr.51 (2002-2003) under punkt 3.1.1. fremgår det følgende:

«Når den fremferda som det blir trua med, i seg sjøl er straffbar, vil ho naturleg nok også vere rettsstridig. Ein eller begge ektefellar har til dømes i forkant av ekteskapet blitt trua med at dei vil bli utsette for vald dersom dei ikkje gifter seg med kvarandre.»

Fremferda kan etter omstenda vere rettsstridig jamvel om ho ikke er straffbar. Om det presset som ligg føre, er så alvorleg at det er å rekne som rettsstridig, må ein avgjere etter ei konkret vurdering. Til dømes vil truslar om fullstendig å avskjere ein person frå familien om ho eller han ikkje gifter seg, kunne utsetje personen for eit så sterkt press at trusselen er rettsstridig. Presset kan då vere straffbart etter straffelova § 222, men det skal mykje til.

Grensa mot lovleg arrangerte ekteskap kan vere vanskeleg å trekke. Ein føresetnad for at eit arrangert ekteskap skal vere lovleg, er at det er inngått frivillig. Om dette grunnleggjande vilkåret er oppfylt, er det i utgangspunktet ikkje noko i vegen rettsleg for at ekteskapet kjem i stand på bakgrunn av ei avtale mellom familiane deira. Avgjerande blir om det er reelt at ekteskapet er inngått frivillig eller om det kjem av eit

press, og om dette presset i tilfelle er så utilbørlig at det må seiast å vere rettsstridig og straffbart. Dei nærare grensene for det straffbare må fastleggjast gjennom praksis.»

Det foreligger imidlertid svært lite rettspraksis der denne sondringen er kommet på spissen. De dommene som foreligger vedrørende tvangsekteskap, omhandler i hovedsak ganske klare tilfeller av trusler og vold. Retten viser også til Innst.O.nr.106 (2002-2003) der det blant annet fremgår følgende:

«Høyringa har styrka departementet i sitt syn på at det er grunn til å få klart fram at det er straffbart å tvinge nokon til å inngå ekteskap, men at det ikkje er behov for å utvide grensene for det straffbare når det gjeld tvangsekteskap. Rett nok er det vanskeleg å trekke grensene for kva som er straffbart, slik også fleire av høyringsinstansane har vore inne på. Men etter departementet si meining er dette ikkje noko argument for å utvide grensene for det straffbare. Ei utviding vil ikkje utan vidare gjere det enklare å trekke desse grensene. Og uansett er det brei semje om at straffeheimelen ikkje skal gripe inn i framande kulturar sin praksis med å arrangere ekteskap, så lenge det skjer på frivillig basis.»

Retten går så over til den konkrete bevisvurderingen og tar først for seg troverdigheten av politiforklaringene til F. I den forbindelse finner retten grunn til å vise til forklaringen til det sakkyndige vitnet Terje Bjøranger. Bjøranger er politiinspektør ved Romerike politistasjon og også leder av politiets kompetanseteam for tvangsekteskap og æresdrap. Bjøranger har jobbet med i underkant av 1000 saker siden 2004, hvorav i underkant av 600 saker, har vært saker om tvangsekteskap.

Bjøranger har forklart at i denne typen saker, må man som etterforsker være særlig oppmerksom dersom det er kjæresten som først kontakter politiet. Dersom dette er tilfelle, må etterforskningslederen foreta nærmere undersøkelser vedrørende den historien som blir fortalt. I disse tilfellene har politiet opplevd at vitnene kan ha en egen agenda for å gå til politiet. Jenter som er gift i arrangerte ekteskap og har ektefellen i utlandet, kan ha kjæresten i Norge som av ulike grunner ønsker å gifte seg med dem. Bjøranger har forklart at noen av disse vitnene tror at en oppkonstruert historie om tvangsekteskap, vil være en rask vei til å få skilsmisse ved hjelp av det offentlige.

I retten innrømmet Bjøranger, at da han første gang ble kjent med denne konkrete saken, så tenkte han på om det forelå en underliggende agenda for at vitnet F forklarte seg slik han gjorde. Etter å ha lest politiforklaringen til F, var det imidlertid ingenting spesielt Bjøranger reagerte på.

Politibetjent Djupnes har forklart at hun var politihøgskolestudent og ganske fersk da hun arbeidet med saken til fornærmede. Djupnes har forklart at hun derfor ringte til politiets kompetansesenter for tvangsekteskap. Fra kompetansesenteret fikk hun opplyst at hun måtte være spesielt oppmerksom dersom det var vitner inne i bildet som viste seg å være en kjærest med fornærmede. Disse vitnene kunne ofte ha til hensikt å avhjelpe sin egen situasjon. Djupnes har forklart at hun spurte F om dette, noe han benektet. Ut over dette gjorde ikke Djupnes noen ytterligere undersøkelser.

Retten viser også til vitneforklaringen til G, som er virksomhetsleder ved senter for læring og integrering. G har forklart seg om en konkret episode som fant sted i 2011. Hun husker hendelsen godt fordi hun da vurderte å kontakte politiet. Hun fikk da vite at F hadde fortalt at fornærmede sto i fare for å bli sendt tilbake til Pakistan mot sin vilje.

Skolen ringte derfor til fornærmede som avkreftet at hun var på vei til Pakistan. Fornærmede forklarte derimot at hun var på jobb på Shellstasjonen på X. For sikkerhetsskyld sendte G en lærer til Shellstasjonen for å sjekke om fornærmede faktisk var der. Læreren bekreftet at fornærmede var på Shellstasjonen slik hun hadde fortalt. Etter denne episoden begynte G å stille spørsmålsteget ved om F hadde en egen agenda over ting han ville oppnå.

I følge G var F i overkant ivrig etter å formidle hvor ille fornærmede hadde det. G oppfattet også F dithen, at han var veldig snar til å «sette på blålysene» når det var ting han fortalte om fornærmede. Hun oppfattet også at F var veldig utholdende overfor skolen i å formidle informasjon om fornærmede. I den forbindelse brukte F som oftest H som informasjonskanal. Vitnet H er faglærer ved senter for læring og integrering. H har i retten forklart, at hun var kjent med at det på skolen ble stilt spørsmål ved motivet til F, når han forklarte at fornærmede var tvangsgiftet.

Politibetjent Djupnes har forklart at F om våren 2013 kom med opplysninger om at fornærmede var gravid og at han var faren. Djupnes undersøkte ikke dette nærmere. I ettertid har dette vist seg å ikke medføre riktighet. Ytterligere har F forklart til politiet at fornærmede skal ha fått skikkelig med juling av sine foreldre.

Bevisføringen for retten har vist at heller ikke dette er tilfelle. Politibetjent Djupnes har videre forklart at F har fortalt at fornærmede ikke hadde det bra i Oslo og at hun ikke fikk gå på skole eller jobbe.

Videre har F forklart at fornærmede i Oslo, hadde forsøkt å ta sitt eget liv ved å henge seg. Heller ikke dette har Djupnes undersøkt nærmere. Etter det retten har kjennskap til medfører heller ikke denne informasjonen riktighet. Etter rettens syn er det således flere forhold ved det F har forklart til politiet, som det kan settes spørsmålstegn ved.

Aktor har gjort det til et poeng, at det forhold at fornærmede tok det skritt å oppsøke politiet, i seg selv er et moment for at hennes opprinnelige politiforklaring må legges til grunn. Da særlig siden det her er snakk om straffbare forhold tilknyttet hennes egne foreldre. Aktor har i den forbindelse vist til vitneforklaringen til det sakkyndige vitnet Bjøranger. Han har forklart at jenter som er utsatt for tvangsekteskap, har en svært høy terskel for oppsøker politiet.

I følge Bjøranger er det å oppsøke politiet, i seg selv et æresbrudd. Dette skyldes at det er en del av denne kulturen at alle problemer skal løses innad i familien, uten noen form for innblanding fra offentlige myndigheter. Bjøranger har forklart at det derfor som oftest bare er i de mest alvorlige sakene, at jentene kontakter politiet. For jentene fremstår dette nærmest som en siste utvei. Da fornærmede avga de tre politiforklaringene var hun også kjent med at hennes forklaring til politiet ville få alvorlige konsekvenser for foreldrene. I følge aktor er dette ytterligere et argument som styrker at de opprinnelige politiforklaringene hennes er riktige.

Slik retten ser det kan det ikke legges nevneverdig vekt på dette. Retten viser til at denne saken kom opp ved at vitnet F kontaktet politiet og forklarte at fornærmede hadde vært utsatt for et tvangsekteskap. Først etter at politiet hadde fått seg forelagt F sin forklaring om vold, trusler og tvangsekteskap, valgte politiet å ta kontakt med fornærmede. Det var således politiet som selv måtte kontakte fornærmede for å få hennes versjon. F hadde forklart politiet at fornærmede ikke kunne møte på lensmannskontoret.

Retten viser til vitneforklaringen til politibetjent Ingeborg Djupnes. Djupnes har forklart at den første uformelle samtalen med fornærmede fant sted på Z skole der fornærmede gikk. Det ble til sammen foretatt 3 avhør av fornærmede og alle disse avhørene fant sted på Z skole. I disse avhørene bekreftet fornærmede i all hovedsak bare det politiet allerede hadde fått vite av F. Forsvarerne har reist spørsmålet om hvorfor ikke fornærmede selv tok kontakt med politiet dersom hun ble utsatt for omfattende vold og trusler. Etter bevisføringen er det således på det rene at fornærmede ikke kontaktet politiet forut for ekteskapet. Først flere år etter at ekteskapet ble inngått er fornærmede i kontakt med politiet, og da ved at politiet selv tar initiativ til å kontakte henne.

Det sakkyndige vitnet Bjøranger har forklart at familiens ære ligger i farens evne til å beskytte døtrenes jomfruelighet. Inn under æresbegrepet forekommer det ikke seksualitet utenfor ekteskapet. Farens ansvar er over når døtrene blir gift. I følge Bjøranger blir kompetanseteamet ofte gjort kjent med saker om tvangsekteskap dersom familien hører rykter om at en av døtrene har en kjærest i Norge. Familiens overhode må da ta nødvendige grep for å beskytte familiens ære. Normalt består dette i at man får datteren giftet bort. Heller ikke dette momentet gjør seg sterkt gjeldende i vår sak. Riktignok har fornærmede forklart at hun har kjent F siden 2009 da de i en periode gikk i samme klasse.

Tiltalte A har forklart at første gang han hørte om F var den dagen han ble pågrepet. Etter bevisføringen legger retten til grunn at fornærmedes foreldre ikke var kjent med at fornærmede hadde en kjæreste før ekteskapet ble inngått. Første gang foreldrene ble gjort kjent med dette var i tilknytning til pågripelsen som fant sted i januar 2013. At fornærmede hadde en kjærest, kan således ikke ha vært en årsak til at foreldrene måtte få fornærmede gift så raskt som mulig.

Fornærmede har bekreftet overfor politiet at begge foreldrene skal ha utøvet vold mot henne. Faren skal ha slått henne på kroppen og i ansiktet, både med flat og med knyttet hånd. I følge fornærmede slo moren henne når hun ikke ville prate med ektemannen i telefonen. Moren slo henne da gjentatte ganger både i ansiktet og på kroppen. Fornærmede har forklart at foreldrenes voldsutøvelse skal ha skjedd ukentlig og noen ganger flere ganger om dagen. I det fremlagte bevismateriale, finner retten imidlertid ikke spor av at fornærmede skal ha vært utsatt for slik omfattende voldsutøvelse.

I denne saken er det et totalt fravær av tidsnære bevis på voldsbruk. Det foreligger ingen vitneforklaringer eller legejournaler som kan underbygge fornærmedes forklaring på dette punkt. Når er det nødvendigvis ikke slik at all voldsutøvelse som skjer i hjemmet, kommer til uttrykk i synlige skader på fornærmede. Fornærmede er sunnimuslim, slik at skader på kroppen hennes ikke ville ha vært synlig på grunn av tildekking med klær. Skader på kroppen vil likevel kunne gi seg utslag på andre måter slik som at man blant annet hinker, holder seg

til en arm, beveger seg på en måte som viser at man er skadet osv. Fornærmede har imidlertid også forklart at hun skal ha blitt slått i ansiktet. Ingen av de ansatte ved voksenopplæringen eller lærerne ved Z videregående skole har sett noen spor av at fornærmede på noe tidspunkt har vært utsatt for vold. Fornærmede hadde heller ikke mye fravær på skolen.

Retten finner det derfor noe påfallende, at den forholdsvis omfattende voldsutøvelsen som fornærmede har forklarer seg om til politiet, skulle kunne ha foregått over såpass langt tidsrom uten at noen har lagt merke til dette. Fornærmedes politiforklaring rundt foreldrenes voldsbruk er også lite detaljert og konkret.

I all hovedsak har fornærmede overfor politiet bare bekreftet den fremstillingen om voldsbruk som F har fortalt til politiet.

Fornærmede har i politiavhør forklart at siste gang tiltalte A slo henne var om kvelden den 24.08.12. Tidligere denne dagen hadde fornærmede vært innom Y lensmannskontor sammen med sin søster. Da faren fikk vite om dette slo han henne både i ansiktet og på kroppen. Hun husker imidlertid ikke hvor mange ganger han slo, eller hvor han traff. Hun husker heller ikke om han slo med flat eller knyttet hånd. Hun fikk heller ingen skader som følge av slagene. Slik retten ser det kan fornærmedes forklaring rundt dette forholdet ikke medføre riktighet.

Tiltalte A har i retten forklart at han ikke visste om at fornærmede hadde vært hos politiet før han ble pågrepet. Dette er da heller ikke bestridt fra påtalemyndighetens side. Etter bevisføringen må det legges til grunn at foreldrene, først etter pågripelsen i januar 2013, ble gjort kjent med at fornærmede hadde kontaktet politiet. Retten viser også til det F har forklart i retten. Dagen etter at fornærmede og hennes søster hadde vært på lensmannskontoret, gikk han til politiet og sa at fornærmede var blitt slått fordi faren hadde funnet ut at hun hadde vært hos politiet. F har videre forklart at straks fornærmede fortalte noe til ham, så blåste han det straks opp og gikk til politiet med historien.

Fornærmede har videre forklart til politiet at det også hender at foreldrene er sammen om å slå henne og at dette også har skjedd foran de andre søsknene. Fornærmede har forklart at hun som oftest blir slått i stuen. Heller ikke på dette punkt er fornærmedes politiforklaring forenelig med de øvrige bevis i saken. Retten viser i den forbindelse til de forklaringene som de tre minste søsknene har gitt i dommeravhør. I dommeravhøret av I den 09.01.13 forklarer barnet følgende: «Æresord, jeg har aldri blitt slått av foreldrene mine. Jeg har heller aldri sett eller vet om at andre søsken skal ha blitt slått av foreldrene mine». I dommeravhør av J den 09.01.13 forteller avhørspersonen til barnet at fornærmede skal ha blitt slått av sine foreldre.

Barnet sier da han aldri har sett eller hørt at fornærmede skal ha blitt slått av foreldrene. Etterpå spør barnet avhørspersonen oppriktig overrasket «Er du helt sikker på at fornærmede kan ha sagt dette.» Også aktor har gitt uttrykk for at det ikke er grunn til å så tvil om det barna forteller under dommeravhøret. Retten er enig i dette og viser til at spesielt J's oppriktige undring over det avhørspersonen spør om, fremstår som svært troverdig. Aktor har imidlertid vist til at barna er såpass unge, at de neppe har full oversikt over alt som foregår innad i familien. Etter bevisførselen er det imidlertid på det rene at ingen av barna har observert noen form for voldsbruk. Ut over de opprinnelige politiforklaringene til fornærmede og F foreligger det ingen øvrige bevis om voldsbruk fra foreldrene side overfor fornærmede.

Retten finner etter dette, at det kan stilles spørsmålsteget ved fornærmedes politiforklaringer rundt foreldrenes voldsbruk.

Fornærmede har videre forklart til politiet at foreldrene også truer henne med at de enten kommer til å drepe henne eller til å ta livet av seg selv. Dette vil de gjøre dersom hun forteller noen om hva som skjer innad i familien eller dersom hun skiller seg fra D. Ut over politiforklaringene til fornærmede og F, foreligger det heller ikke her noen øvrige bevis som kan underbygge dette.

Det sakkyndige vitnet Terje Bjøranger har forklart at i mange saker om tvangsekteskap er det overhode ikke benyttet noen form for fysisk vold eller trusler. Det kulturelle presset fra omgivelsene vil i seg selv være tilstrekkelig til å få døtrene til å inngå giftemålet. Bjøranger har i retten opplyst at han derfor ikke ser noen grunn til å skille mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap. I følge Bjøranger er dette skillet kun av rent akademisk interesse. Dette er retten ikke enig i og viser til lovens forarbeider, hvor det klart skilles mellom arrangerte ekteskap og tvangsekteskap.

Tiltalte B har forklart at både bryllupet til fornærmede og hennes bror ble drøftet samtidig i familien. Tiltalte A har forklart at ekteskapet til fornærmede var arrangert og at det var hans mor som ønsket det. Retten legger således til grunn at både ekteskapet til fornærmede og til hennes bror var arrangerte ekteskap. Etter påtalemyndighetens vurdering er imidlertid bare ekteskapet til fornærmede å anse som et tvangsekteskap.

Ut over politiforklaringene til fornærmede og F er det ellers få holdepunkter i bevisføringen for at fornærmede skal ha inngått ekteskapet under tvang. Fornærmede har ikke på noe tidspunkt, forut for ekteskapet, gitt uttrykk for at hun ikke ønsket å gifte seg. Omgivelsene opplevde tvert i mot at fornærmede fremsto som glad og fornøyd. Retten viser blant annet til dommeravhøret av K. Barnet har forklart at både fornærmede og broren var glade for å reise nedover til Afghanistan. Ingen av vitnene har heller observert noe som kan tyde på at fornærmede forut for ekteskapet var under press.

Vitnet H forklarte i retten at hun ikke vet om fornærmede protesterte før ekteskapet ble inngått. I ettertid har imidlertid fornærmede bekreftet overfor henne, at hun ikke ønsket å gifte seg, men at hun ikke hadde noe valg og at hun heller ikke så noen vei ut av situasjonen. H bekreftet i retten at F var den som først fortalte henne om fornærmedes tvangsekteskap. Vitnet L har vært kontaktlærer for fornærmede på Z videregående skole. L har fortalt at hun før bryllupet ikke satt igjen med inntrykk av at fornærmede ikke ønsket å gifte seg. En tid etter bryllupet ble det snakket på lærerværelse om fornærmede var blitt tvangsgiftet.

L har forklart at hun ved en anledning spurte fornærmede om hun hadde ønsket å gifte seg. Fornærmede svarte da «nei, egentlig ikke». L forklarte også at fornærmedes far hadde bedt henne om å slutte på skolen slik at hun kunne tjene penger, slik at hun fikk mannen sin til Norge. L understreket imidlertid at fornærmede aldri sluttet på skolen. Vitnet M var fornærmedes kontaktlærer ved senter for læring og integrering. M har forklart at fornærmede aldri har sagt til henne at hun ikke ønsket å gifte seg, eller at noen har tvunget henne til dette.

Retten viser også til vitneforklaringen til G. G har forklart at før bryllupet, så hadde de ansatte ved voksenopplæringen forståelsen av at giftemålet var frivillig. Fornærmede hadde også gitt uttrykk for at dette var noe hun selv ønsket. Fornærmede har heller ikke i ettertid sagt til G at hun ble tvunget til å gifte seg. I følge G var det først etter at F hadde fortalt om sine bekymringer for fornærmede, at de ansatte på skolen kom inn på tanken at det kunne være et tvangsekteskap. I den forbindelse innkalte G fornærmede til et møte på sitt kontor. Formålet med møte var å stille noen spørsmål til fornærmede på bakgrunn av de opplysningene som F hadde meddelt lærerne ved skolen. Fornærmede sa da til G at hun hadde giftet seg frivillig. I følge G har fornærmede heller aldri nevnt noe om voldsbruk og trusler fra foreldrenes side.

Etter rettens syn foreligger det således få holdepunkter for at fornærmede overfor omverdenen har gitt uttrykk for at hun ble presset av foreldrene til å inngå ekteskapet.

Retten kan ikke utelukke at det kan foreligge andre grunner til at fornærmede følte seg presset til å gifte seg. Slikt underliggende press kan være kulturelt betinget, eller komme fra annet hold enn fra foreldrene. Retten viser også til at fornærmede var myndig da hun inngikk ekteskapet. Hun var dermed mer robust overfor press enn i de tilfellene der det er barn som presses til å inngå ekteskap. Vitnet G har forklart at fornærmede virker svært trygg på seg selv. Hun forteller i den anledning at fornærmede holdt en avslutningstale for et fullsatt kulturhus i forbindelse med en skoleavslutning.

I følge G er nok fornærmede likevel en person som har respekt for sin egen kultur. G har aldri oppfattet fornærmede som en kuet person. I følge G ser fornærmede deg i øynene når hun snakker, noe som er veldig uvanlig for jenter fra denne kulturen. Hvis fornærmedes respekt for kultur og tradisjon medførte at hun lot være å gi uttrykk overfor foreldrene om at hun hadde betenkeligheter med ekteskapet, så kan man vanskelig legge til grunn at det foreligge rettsstridig atferd fra foreldrenes side som er straffbar.

Fornærmedes søster N har forklart at fornærmede aldri sa til henne at hun ikke ønsket å gifte seg. Dette selv om de to sto svært nær hverandre. Retten peker imidlertid på at selv om fornærmede skal ha følt seg fanget av et kulturelt press, så har heller ikke dette kommet til uttrykk på noen som helst måte. Slik retten ser det foreligger det således et fravær av tvangselement forut for ekteskapet.

Retten viser da også til at tiltalte A i ettertid skal ha gitt uttrykk for, at fornærmede var den siste av hans barn som skulle giftes bort i et arrangert ekteskap.

Aktor har ytterligere anført at foreldrene skal ha tvunget fornærmede til å opprettholde kontakt med sin ektemann, etter at hun kom tilbake til Norge. Politibetjent Djupnes har forklart at politiet i tilknytning til pågripelsen av foreldrene i januar 2013 også tok beslag i datamaskiner og mobiltelefoner. Politiet gikk gjennom samtaledata m.m. for å se om det hadde vært kontakt mellom fornærmede og hennes ektemann. Djupnes bekreftet at det hadde vært slik kontakt både via mobiltelefon og SKYPE. Djupnes opplyste videre at telefonnummeret til D var lagret på flere av mobiltelefonene og på en av brukerprofilene på SKYPE. Etter rettens syn vil en nærmere analyse av det beslaglagte materialet, kunne belyst i hvilken utstrekning det rent faktisk hadde vært kontakt mellom fornærmede og hennes ektemann både pr telefon og via «SKYPE». Etter

bevisføringen kan imidlertid ikke retten sa at det er holdepunkter for at foreldrene har tvunget fornærmede til å opprettholde kontakten med sin ektemann.

Aktor har anført at den rettslige forklaringen til F er helt uten troverdighet. Påtalemyndigheten, mener at fornærmede har fått F til å endre på sin forklaring. Aktor har vist til at vitnemålet til F i retten bærer preg av hans sterke følelser for fornærmede.

F har i retten forklart at fornærmede var glad da hun hun reiste til Afghanistan for å gifte seg. F har også forklart at han ikke kjente fornærmede så godt før hun ble gift. Etter at hun kom tilbake til Norge holdt han seg i den første tiden unna henne, siden hun var gift. Først en tid senere, ble de bedre kjent med hverandre. F har forklart at han etter hvert også sa til fornærmede at han elsket henne. Hun sa da at han bare måtte glemme dette siden hun allerede var gift. F ba også fornærmede om å skille seg etter at hun fikk det første avslaget på familiegjenforening, men det ville ikke fornærmede. Først da fornærmede hadde mottatt det tredje avslaget på familiegjenforening, var hun i følge F lettere å overtale.

F har forklart at han sa til fornærmede, at hun lettere ville bli skilt dersom de sa at hun var blitt tvangsgiftet og mishandlet. De ville da få hjelp av myndigheten til å bli skilt. Fornærmede ønsket ikke dette fordi hun mente at dette var ulovlig. F ba videre fornærmede om at hun måtte stole på ham og sa til henne at ingen ville bli straffet. Han leste deretter masse om tvangsekteskap og laget en historie, som han ba fornærmede bekreftet når hun ble avhørt av politiet. F har videre forklart at han var sikker på at fornærmede ville få hjelp til å skilles når de fortalte en så sterk historie.

F har forklart at fornærmede ville trekke saken langt tidligere enn hun gjorde, men at han truet henne med at han ville ta livet sitt dersom hun gjorde dette. Fornærmede ønsket etter hvert likevel å gå til politiet å fortelle sannheten. F har forklart at han da skjønnte at han måtte gjøre alvor av truslene om selvmord. Etter at han faktisk hadde forsøkt å ta livet sitt, valgte fornærmede å ikke gå til politiet for å fortelle sannheten. Politibetjent Ingeborg Djupnes har i retten bekreftet at hun er kjent med at F har forsøkt å ta sitt eget liv. Djupnes har forklart at hun ble kontaktet av UNN avdeling Åsgård ved behandlende lege, som ga henne disse opplysningene.

F har videre forklart at fornærmede var svært redd for at den usanne historien skulle medføre at politiet straffet foreldrene. F har forklart at også etter at foreldrene ble pågrepet, har han vært hos politiet for på nytt å få dem til å tro på saken. Han sa da til politiet at fornærmede på nytt var blitt slått og at hun ikke hadde det bra hjemme. Han ba også fornærmede om å fortelle politiet at hun fortsatt ble slått, men dette nektet hun. Etter rettens vurdering er det såpass mange av de øvrige bevismomentene som stemmer overens med den rettslige forklaringen til F, at det er vanskelig for retten å se helt bort i fra denne. Slik retten ser det styrkes den rettslige forklaringen til F blant annet av den fremlagte utskriften over sms korrespondanse på mobiltelefonen til F. Av utskriften fremgår det at fornærmede den 08.09.13 sender en sms til F der det fremgår følgende:

«F, jeg er sliten av denne situasjonen, jeg kommer å si sannheten til politiet og avslutte saken.»

Den første sms-korrespondansen som fremgår av utskriften er fra den 08.09.13. Den 10.09.13 går F til politiet og orienterer politiet om at fornærmede tenker å avgi falsk forklaring i retten. Det kan således synes som om F gjør dette for å så tvil om riktigheten av den forklaringen fornærmede kommer til å avgi i retten. I retten har F forklart at da han fikk en melding fra fornærmede om at hun ville fortelle sannheten i retten, ble han redd for å få straff. Han gikk derfor til politiet og sa at fornærmede kom til å fortelle usannheter i retten.

Den fremlagte sms korrespondansen bekrefter også at F har presset fornærmede, slik både fornærmede og han selv har forklart i retten. Av sms fra F den 13.10.13 fremgår det følgende:

«Æ ber dæ om en ting samina tirsdag ike kom til retten hvis du ike vil se mæ død. For æ skal virkelig drepe mæ der æ lover dæ nu æ skal gjøre det fremfor alle. Æ virkelig lover dæ og er helt seriøst æ skal gjøre det.»

Fornærmede responderer på denne sms'en med å skrive følgende:

«Se sånn du tvinger meg igjen.»

Den fremlagte sms korrespondansen bekrefter etter rettens syn også at fornærmede og vitnet F er kjærester.

Aktor har anført at fornærmede holdt fast på sin forklaring i tre måneder fra og med oktober 2012 og til januar 2013. Først da foreldrene ble pågrepet i januar 2013, valgte fornærmede å trekke sin forklaring. I følge aktor er dette er i tråd med et etablert mønster i denne typen saker, jfr. vitneforklaringen til det sakkyndige vitnet Bjøranger. Bjøranger har forklart at i de fleste saker om tvangsekteskap, trekker fornærmede sin opprinnelige

politiforklaringer. Aktor har også vist til at politibetjent Djupnes har forklart at hun tilfeldigvis traff fornærmede ved treningssenteret på X i april 2013. Fornærmede sa da til Djupnes at ingenting hadde endret seg, slik hun var blitt lovet og at hun fortsatt ikke var skilt. Til Djupnes sa fornærmede også at hun angret på at hun trakk anmeldelsen. Aktor har videre vist til at først noen få dager før hovedforhandlingen kommer fornærmede og forklarer at F har presset henne. Etter dette har aktor anført at retten helt kan se bort fra fornærmedes rettslige forklaring.

Retten er ikke uten videre enig i dette og viser til at i denne saken har ikke fornærmede bare trukket sin forklaring eller nektet å avgi forklaring i retten. Hun har derimot gitt en fullt ut forståelig begrunnelse for hvorfor hun tidligere ikke har forklart seg sannferdig. At det tok noe tid før fornærmede valgte å trekke sine politiforklaringer, kan skyldes at vitnet F truet henne med å ta sitt eget liv. Retten viser også til at den rettslige forklaringen til fornærmede også støttes av flere av de øvrige bevisene i saken.

Politioverbetjent Bjørn Georg Pedersen har i retten forklart at han ble kontaktet av fornærmede pr telefon den 11.01.13. Overfor Pedersen ga fornærmede da uttrykk for at hun ønsket å trekke sine tidligere politiforklaringer fordi disse ikke var riktige. I følge fornærmede var det ingen som hadde presset henne til å trekke sine forklaringer. Fornærmede sa til Pedersen at hun hadde løyet overfor politiet, fordi hun ville bli sammen med kjæresten sin F.

Politioverbetjent Pedersen var også til stede under den bekymringssamtalen som fant sted mellom foreldrene og fornærmede på Y lensmannskontor den 14.01.13. Pedersen har forklart at fornærmede i dette møtet sa til sine foreldre, at hun ikke lengre ønsket å være gift. Fornærmede sa til foreldrene sine at hun bare ville være sammen med kjæresten sin F.

Aktor har vist til at fornærmede gruet seg til å møte foreldrene ved denne anledning, og mener dette må ses i sammenheng med hva hun har vært utsatt for. Det forhold at fornærmede gruet seg til å møte foreldrene, kan etter rettens syn meget vel også forklares med at hun hadde fortalt usannheter om foreldrene. Retten viser til at møtet mellom fornærmede og foreldrene gikk helt greit og at fornærmede dro hjem sammen med foreldrene etter møtet.

Når det gjelder fornærmedes motiv for i politiforklaringer å bekrefte det F sa til politiet, så har fornærmede også i politiavhør tilkjennegitt at hun ønsket å bli skilt. Etter rettens syn kan det derfor ikke utelukkes at fornærmede, etter å ha fått det tredje avslaget på familiegegjenforening, gikk lei og at hun deretter ønsket å få en rask skilsmisse slik at hun kunne være sammen med F.

Etter en samlet vurdering av alle bevis i saken, finner retten ikke å kunne utelukke at de rettslige forklaringene til fornærmede og F kan medføre riktighet. Retten viser til at det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden i straffesaker. I dette tilfellet har påtalemyndigheten ikke vært i stand til å bevise ut over enhver rimelig tvil at de to tiltalte er skyldig. Av bevisreglene i strafferetten følger det da klart at de to tiltalte må bli å frifinne for tiltalens post I

Tiltalebeslutningens post II.

Under hovedforhandlingen frafalt møtende aktor denne tiltaleposten og viste til at det i forarbeidene er forutsatt at straffeloven § 222 og § 219 ikke skal brukes i konkurrans. De to forsvarerne sluttet seg til dette. Retten viser til Ot.prp.nr.113 (2004-2005) Om lov om oppheving av løsgjengerloven og om endringer i straffelovens straffebud mot vold i nære relasjoner mv. av proposisjonens punkt 4.4.3 fremgår det følgende:

«Departementet legger til grunn at utkastet til ny § 219 tar opp i seg kompleksiteten og helheten ved mishandlinga nærstående, slik at det ikke er like naturlig at den brukes i konkurrans med andre straffebud, som bestemmelsene om legemskrenkelse, trusler, tvang og frihetsberøvelse. Det er departementets ønske at den nye straffebestemmelsen mot vold i nære relasjoner heretter skal anvendes i stedet for de generelle bestemmelsene når vilkårene er oppfylt. På den bakgrunn legger departementet til grunn at § 219 i utgangspunktet ikke skal anvendes i konkurrans med disse generelle bestemmelsene.»

Denne forståelsen er også lagt til grunn i blant annet Borgarting lagmannsretts dom av 2011-09-12 (LB-2011-75341). Retten finner å måtte legge dette til grunn. Når aktor har frafalt en tiltalepost, følger det av straffeprosessloven § 73, første ledd, at retten da må avsi frifinnelsesdom. De to tiltalte blir etter dette å frifinne for tiltalebeslutningens post II.

Saksomkostninger:

Møtende aktor har ikke lagt ned påstand om saksomkostninger. De to tiltalte blir nå å frifinne for begge tiltalepostene. Retten finner etter dette ikke å idømme saksomkostninger.

Dommen er enstemmig.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist på grunn av stor arbeidsmengde ved domstolen.

Domsslutning:

- 1. A, født 0.0.1966, frifinnes for tiltalebeslutningens post I og post II.*
- 2. B, født 0.0.1965, frifinnes for tiltalebeslutningens post I og post II.*